

Üniversite Öğrencilerinin Kredi Kartı Sahipliğini Belirleyen Faktörler

H. Dilara KESKİN

Yrd. Doç. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, İİBF
İşletme Bölümü
dilarakeskin@yahoo.com

Emrah KOPARAN

Öğr. Gör., Amasya Üniversitesi
Merzifon MYO
ekoparan@omu.edu.tr

Üniversite Öğrencilerinin Kredi Kartı Sahipliğini Belirleyen Faktörler

Özet

Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin sosyo-ekonomik ve demografik faktörlerinin kredi kartı sahipliği üzerindeki etkileri Logit modeli kapsamında incelenmiştir. Birçok açıklayıcı değişken arasından; öğrencinin cinsiyeti, yaşı, sınıf düzeyi, ailesinin ikamet ettiği şehir ile üniversitenin bulunduğu şehir arasındaki uzaklık, kendisi dışındaki kardeş sayısı, hane halkının aylık geliri, öğrencinin aylık harcama tutarı ve nerede kaldığı değişkenleri kredi kartı sahipliğini belirleme üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: Kredi kartları, kredi kartı sahipliği, üniversite öğrencileri, logit modeli.

Factors Determining University Students' Credit Card Ownership

Abstract

In this study, the effects of the socio-economical and demographic factors of university students on the ownership of credit card were investigated by using the Logit model. Among various explanatory variables; students' sex, age, class year, the distance between their hometown and their university, the number of their brothers and sisters, the monthly income of the family members, students' monthly expense amount and where they stay have been found meaningful statistically for determining the ownership of a credit card.

Keywords: Credit cards, credit card ownership, university students, logit model.

1. Giriş

Değişimin söz konusu olduğu takas kavramından bugüne kadar insanlar mal ve hizmet değişiminde para olarak farklı araçlar kullanmışlardır. Başlangıçta değişim aracı olarak kullanılan değerli mallar, daha sonra yerini temsili paraya ve günümüzde de elektronik bir kayıttan ibaret olan banka parasına bırakmıştır. Teknolojik

gelişmelerle birlikte ödeme sistemlerinde de yeni gelişmeler yaşanmaktadır. Yeni gelişmeler paralelinde kredi kartı sektörü de Türkiye’de hızlı bir büyüme trendi içerisine girmiştir. Türkiye’de hızla büyüyen kredi kartı sektörü, üniversite öğrencilerini de müşterileri arasına dahil edebilmek için yarışmaktadır. Üniversite öğrencilerinin kredi kartı kullanım tercihlerinin, sorunlarının, bu konudaki tutum ve davranışlarının tespit edilmesi bankalar açısından büyük önem taşımaktadır. Çünkü, teknolojik gelişmelerle birlikte öğrencilerin kredi kartı sahipliği üzerinde etkili olan faktörler de değişiklik göstermektedir.

Bu bağlamda, üniversite öğrencilerinin kredi kartı sahipliğini belirleyen faktörleri derlemek ve analiz etmek mevcut çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Çalışmanın amacına uygun olarak Amasya Üniversitesi, Bitlis Eren Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi ve Karadeniz Teknik Üniversite’ne bağlı Meslek Yüksek Okulları’nın (MYO) değişik programlarından 1395 öğrenciye anket düzenlenmiş ve elde edilen veriler doğrultusunda üniversite öğrencilerinin kredi kartı sahipliğini belirleyen faktörler Logit modeli yardımıyla tespit edilmeye çalışılmıştır.

2. Kredi Kartı Kullanımının Gelişimi

Kredi kartı; mülkiyeti kendilerine ait olmak üzere banka ya da finansal kuruluşların müşterilerine önceden belirlenen limitlerde, anlaşmalı iş yerlerinden yurt içi ve yurt dışında mal ve hizmet satın alma ile nakit ödeme birimleri veya otomatik ödeme makinelerinden nakit çekimlerde kullanmak amacıyla verdikleri karttır (Yılmaz, 2000: 10). Kredi kartları, toplumun hemen her kesiminde öğrencisinden emeklisine, fakirinden zenginine, her cins ve yaşta insan tarafından kullanılmaktadır (Evans, 2004: 61).

Çek ya da nakit kullanmadan mal ve hizmet satın alma olanağı sağlayan kredi kartları uygulaması dünyada ilk olarak Amerika’da 19. yüzyılın sonlarında başlamıştır. Amerika’da ilk kez 1894 yılında Hotel Credit Letter Company sadece turizm sektöründe kullanılmak üzere bir kredi kartı çıkarmıştır (<http://www.megabul.com/showthread.php?p=32754>, Erişim: 02.01.2009). 1951 yılından itibaren ise, bankalar kredi kartı çıkarma konusunda çalışmalar yapmaya başlamışlar ve 1958’de Amerika ve Chase Manhattan Bankası’nın çıkardığı Amex kredi kartları piyasada kullanılmaya başlamıştır. Aynı yıl, Visa ve 1966’da Mastercard olarak bilinen kredi kartı California’da bulunan bankalar tarafından çıkarılmıştır.

Avrupa, 1960 yılından sonra kredi kartı ile tanışmış, Fransa’da Card Blanche 1970’lerden sonra yaygın olarak kullanılmıştır. 1972’de İsviçre’de, 1975’de Almanya’da ilk defa kredi kartı kullanılmaya başlamıştır. Daha sonra Brüksel’de EuroCard merkezi kurularak, Master Card ve Visa Card tüm dünyada kullanılmaya başlamıştır. Japonya, Hong Kong, Singapur, Malezya, Tayland, Filipinler ve Rusya’da da

1990'lı yıllardan itibaren kredi kartı uygulaması başlamıştır (Durukan vd., 2005: 145-146).

Türkiye'de gerçek anlamda kredi kartı olgusu, 1980'li yıllarda başlamakla birlikte sistemin gelişimi ve aktivite kazanması 1983 yılının sonlarındadır. 1983-1988 yılları arasında kredi kartı sisteminde yer alan bankaların küçük ve az şubeli bankalar olması nedeni ile kredi kartı ve kullanıcı sayısı oldukça az idi. Fakat 2000 yılına kadar geçen kısa süre içerisinde, 1990 yılında 1 milyon civarında olan kredi kartı sayısının 10 milyonu aştığı, 2000'li yıllarda ise 20 milyona yaklaştığı görülmektedir (Çavuş, 2007: 173). Türkiye'deki bazı bankaların üniversite öğrencilerine yönelik kredi kartı çalışmaları şunlardır:

a. Akbank'ın Axess Neo Exi26 Kartı: Akbank, 16-26 yaş arasındaki üniversite öğrencileri ve genç profesyonellere hizmet vermek üzere Exi26'yı hayata geçirmiştir. Akbank'ın Neo Exi26 Kartı ile de gençler alışveriş yapabilmekte, anlaşmalı mağazalardan nakit çekebilmekte ve alışverişlerden chip para kazanabilmektedirler (<http://www.akbank.com/124.aspx>, Erişim: 04.01.2008).

b. İş Bankası'nın İşte Üniversiteli Kartı: Öğrencilere indirimli faize sahip kredi kartı veren İş Bankası'nın İşte Üniversiteli Kartı'nın asgari limiti 300 TL' dir. İşte Üniversiteli Kartı, tüm harcamalardan bizzat öğrencinin sorumlu olacağı, aidat ödemediği indirimli faiz oranından yararlanılabileceği, tüm öğrencilere %100 öğrenci indirimini yapan, okul harçlarını ve eğitim ücretlerini hiçbir masraf ödemediği yapabilme olanağı tanıyan bir karttır. 4 yıllık üniversite öğrencilerine ve yüksek lisans öğrencilerine eğitimleri boyunca verilmektedir (<http://www.istegenc.com.tr/isteuniversiteli/article.asp?lngArticleID=2683>, Erişim: 04.01.2008).

c. Yapı Kredi Bankası'nın Play Club World Banka Kartı: Play Club World Banka Kartı ile Tele24'lerden dilenildiği zaman elektrik, su, doğalgaz, kablolu TV, telefon ve Turkcell hatlı cep telefonu faturaları ödenebilmektedir (http://www.yapikredi.com.tr/tr-TR/kredi_kartlari/kredi_kartlari.aspx?q=2, Erişim: 04.01.2008).

d. HSBC'nin Campus Kartı: 18-25 yaş arası üniversite öğrencilerine özel olan HSBC Campus Kredi Kartı, mevcut kredi kartı özelliklerine sahiptir. Yurt içinde sağlıktan otomotive, eğlenceden giyime birçok sektörde sayıları 20 binin üzerinde olan üye kuruluşlarında taksitli alışverişte veya MasterCard/Visa amblemi görülen her yerde kullanabilmektedir. Campus Kredi Kartı'nda limitler genelde 500 TL'den başlamakta'dır (http://www.hsbc.com.tr/tr/bireysel/hsbc_advantage/campus.asp, Erişim: 04.01.2008).

e. Garanti Bankası'nın Unibank Kartı: Unibank Kartı, "Her an kullanabileceğin bir hesap var" sloganıyla vadesiz TL hesabı açmaktadır. Garanti Paramatik'lerinden para çekilebilecek bir hesaptır. Ayrıca, her türlü bankacılık işlemi için de gerekli

olan bir hesaptır (http://www.garanti.com.tr/bankacilik/bireysel/yasam_evreleri/unibank/index.html, Erişim: 04.01.2008).

f. Finans Bank'ın CardFinans University Kartı: CardFinans University ile diğer CardFinans'lardan kat kat fazla ParaPuan kazanılabilmektedir. CardFinans University sahiplerine özel bir faiz oranı uygulanmaktadır. Ayrıca, CardFinans University ile yapılan harcamalarda ve nakit çekimlerinde daha düşük bir faiz oranı uygulanmaktadır.

g. Finans Bank'ın Bilmed Logolu Finansbank Gold Kredi Kartı: Bilkent Üniversitesi ile Finansbank arasında yapılan bir anlaşmayla Bilkent Üniversitesi öğrencileri ve mezunlarının sahip olabileceği Bilmed Finansbank Gold Kredi Kartı'dır (<http://www.cardfinans.com.tr/university.jsp>, Erişim: 04.01.2008).

3. Literatür Taraması

Kredi kartı sahipliğini belirleyen faktörlerin tespit edilmesi konusuyula ilgili yapılan bazı ulusal ve uluslararası çalışmalar şu şekilde özetlenebilir:

Çavuş çalışmasında, Türkiye'deki kredi kartı kullanıcılarının kredi kartı taleplerini ve kullanımlarını etkileyen faktörleri tespit etmeye ve kredi kartlarının harcamalar ve para talebi üzerindeki etkisini ortaya koymayı amaçlamıştır. Çalışmasının sonucunda, sosyo-ekonomik ve demografik faktörler ile kredi kartı sahipliği ve kullanımı arasında kesin bir ilişki bulunmuştur (Çavuş, 2006: 173-187).

Uzgören vd. çalışmalarında, Türkiye'de kredi kartı ile yapılan toplam harcamalara etki eden faktörleri belirlemeyi amaçlamışlardır. Çalışmalarında, kredi kartı kullanım cirosu ile kişi başına düşen GSMH arasında; kredi kartı kullanım cirosu ile pos cihazı sayısı arasında; kredi kartı sayısı ile kredi kartı kullanım cirosu arasında; kredi kartı kullanım cirosu ile enflasyon arasında doğru yönlü ilişki olduğunu fakat yaşanan finansal krizlerin kredi kartı kullanım cirosu üzerindeki etkisinin ise ters yönlü olduğu sonuçlarına varmışlardır (Uzgören vd., 2007: 247-256).

Torlak çalışmasında, kredi kartı kullanımının satın alma alışkanlıkları üzerindeki etkilerini belirlemeye çalışmıştır. Çalışmasında, araştırmaya katılanların demografik özellikleri ile kredi kartı kullanımının satın alma alışkanlıkları üzerindeki etkileri arasında bir bağlantı olup olmadığını test etmiş ve araştırmasının sonucunda kredi kartı kullanımının en çok gıda ve temizlik harcamaları, akaryakıt, giyim ve diğer ürün harcamaları olarak dağıldığını belirtmiştir (Torlak, 2002: 67-78).

Aşan kredi kartı kullanan müşterilerin sosyo-ekonomik özelliklerinin gruplanmasını amaçladığı çalışmasında, öncelikle bireysel bankacılık ve onun bir işlevi olan kredi kartlarını tanımlamış, bu kavramların ülkemizdeki yeri ve önemini belirlemesini

ve kredi kartı kullanan banka müşterilerinin kümeleme analiziyle gruplanmasını ele almıştır (Aşan, 2007: 256-267).

Örücü ise kredi kartı kullanımının tüketici davranışları üzerindeki etkisini araştırmayı amaçladığı çalışmada, kredi kartı kullanımında gelir, faiz oranları, yaş grubu, meslek gibi faktörlerin etkisi ile kredi kartı tercihinde yer alan etkenleri belirlemeye çalışmıştır. Araştırmasının sonucunda, kredi kartı kullanımının yaş, eğitim ve gelir düzeyi ile ilişkisi olduğunu belirtmiştir (Örücü, 2003).

Karamustafa ve Biçkes kredi kartı kullanma ve sahibi olmada etkili olan faktörleri tespit etmeye yönelik Nevşehir’de gerçekleştirdikleri çalışmalarında, kredi kartı kullanımının tüketim alışkanlığı üzerinde nasıl bir etki yarattığını ve kredi kartı kullanımının demografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediğini araştırmışlardır. Çalışmalarında, kredi kartı sahibi olma ve kullanımında kredi kartlarının finansal kaynak oluşturmasının ve alışverişlerde kolaylık sağlamanın olduğunu ve ayrıca cinsiyet, gelir getirici bir işte çalışıp çalışmama ve emeklilik durumu dışındaki diğer tüm bağımsız değişkenlere göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğunu belirtmişlerdir (Karamustafa ve Biçkes, 2003: 91-113).

Tuğay ve Başgül çalışmalarında, kredi kartlarının sahipleri açısından finansal bir kaynak oluşturup oluşturmadığını, kullanım amaçlarını, harcamalar üzerindeki etkisini ve bunlarla kart sahiplerinin demografik özellikleri (yaş, cinsiyet, eğitim düzeyleri vb.) arasında bir ilişkinin olup olmadığını ölçmeyi amaçlamışlardır (Tuğay ve Başgül, 2007: 215-226).

Girginer vd. lisans öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmada, öğrencilerin kredi kartı kullanımında demografik özelliklere göre farklılıklar olup olmadığını belirlemeye çalışmışlardır. Çalışmalarında; öğrencilerin kredi kartı kullanım oranının yaygın olduğunu, bu kartların bireysel kredi kartı olduğunu, kredi kartı kullanımı ile cinsiyet arasında önemli bir ilişki olmadığını, gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin kredi kartı ile yaptıkları harcama miktarlarının da gelir düzeyi yüksek olan öğrencilere göre düşük olduğu sonuçlarına varmışlardır (Girginer vd., 2008: 193-208).

Pinto vd.’nin yüksekokul öğrencilerinin kredi kartı kullanımı davranışları ve toplumsal etmenler arasındaki ilişkileri değerlendirdikleri çalışmada, kredi bilgilerini aileden alma miktarının diğer üç kaynaktan (akranlar, okul ve medya) alınan bilgi miktarından önemli derecede büyük olduğunu ve ayrıca aile kadar olmasa da diğer önemli bir faktörün de okul olduğunu belirtmişlerdir (Pinto vd., 2005: 357).

Mae’ye çalışmasında, üniversite öğrencilerinin eğitim kredisi ağırlıklı kredi kartı sahipliğini incelemiştir. Sonuç olarak, 18-25 yaş arasındaki üniversite öğrencilerinin %78’inin en az bir kredi kartına, %32’sinin dört ya da daha fazla karta sahip olduğunu belirtmiştir (Mae, 2002).

Hayhoe çalışmasında, bugünün yüksekokul hayatının öğrenciler için keşfedilecek yeni bir boyutu içerdiğinden (kredi kartına kolay erişim açısından), öğrencilere kampuse adımlarını ilk attıkları andan itibaren yoğun bir şekilde kredi kartı önerilerinin sunulduğundan, kurulan masalar ve ilan panolarında tanıtımlar yapıldığından ve yüksekokul öğrencilerinin %70 ve %80 arasında en az bir kredi kartına, ortalama olarak da üç kredi kartına sahip olduklarından bahsetmektedir (Hayhoe, 2002: 71-77).

Norvilitis vd. yüksekokul öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmalarında, öğrencilere 13 kategoride sorulan sorularla kredi kartı kullanım alanlarını belirlemeye çalışmışlardır. Öğrencilerin kredi kartı kullanarak yaptıkları harcamalarında en öne çıkan harcama gruplarını; benzin, elbise ve ayakkabı, manav ve restoran olarak tespit etmişlerdir. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun okul taksiti ödemeleri ve ders kitabı satın alırken kredi kartı kullandıkları sonuçlarına varmışlardır (Norvilitis vd., 2006: 1395-1413).

Stanford'a göre, kredi kartı kullanımının nasıl olması gerektiğiyle ilgili mümkün olduğunca kampus içerisinde öğrenciler bilgilendirilmeli ve kredi kartı sunumu kontrol edilmelidir. Aynı zamanda, en yakındaki müşteri kredi danışma servis ofisleri ile iyi bir ilişki kurulmasının gerekliliğini vurgulamaktadır. Stanford çalışmasında ayrıca, kampus web sitesi aracılığı ile konuyla ilgili bilgi verilmesi, birinci sınıf öğrencilerine ise oryantasyon eğitimlerinde konu ile ilgili bilgi verilmesi gibi tavsiyelerde de bulunmaktadır (Stanford, 1999: 12-17).

Joo vd. çalışmalarında, yüksekokul öğrencilerinin kredi kartı kullanımına etki eden dört faktör (demografik, sosyo-ekonomik, geçmiş deneyimler ve psikolojik özellikler) üzerinde durmuşlar ve sonuç olarak sosyo-ekonomik değişkenlerden öğrencinin eğitim yılı ile kredi kartı kullanımı arasında önemli bir ilişki olduğunu; gelir, iş durumu, konaklama durumu ve eğitim dalı ile kredi kartı kullanımı arasında önemli bir ilişkinin olmadığını belirtmişlerdir (Joo vd., 2003: 8-15).

Chien ve Devaney çalışmalarında, aile kaynak modeli kapsamında hareketle kredi kartı kullanımı ve davranışına etki eden demografik ve ekonomik faktörleri incelemişler ve yaş, gelir ve eğitim düzeyinin kredi kartı kullanımı ile yakın ilişkisi olduğu sonucuna ulaşmışlardır (Chien ve Daveney, 2001: 166).

General Accounting Office tarafından yapılan araştırmada, yüksekokul öğrencilerinin çoğunun kredi kartı kullanımını olumlu bir şey olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler kredi kartı kullanmanın avantajlarını; acil ihtiyaç durumlarında, seyahat ödemelerinde, rezervasyon yaptırırken, internet ve telefondan alışveriş yaparken ödemede uygunluk sağlama ve daha az nakit gerektirme şeklinde belirtmişlerdir (GAO, 2001).

Eğitim Araştırmaları Enstitüsü (TERI) ve Yüksek Eğitim Politikası Enstitüsü (IHEP)'nün yüksekokul öğrencileri arasındaki kredi kartı kullanımı hakkındaki araştırmalarında, öğrencilerin %24'ünün kampusteki sunum ya da reklamlar yoluyla bir kredi kartına sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Araştırmada, öğrencilerin çoğunluğunun kredi kartı sorumluluklarını yerine getirdikleri, öğrencilerin büyük çoğunluğunun düzenli olarak borçlarının tamamını ödedikleri, öğrencilerin kredi kartlarını eğitimle ilişkili harcamalarını ödemek için kullandıkları ve neredeyse üç öğrenciden ikisinin en az bir kredi kartına sahip olduğu belirtilmektedir. Araştırmada ayrıca, öğrencinin kredi borcu ve kredi kartı sahipliği arasında bir bağlantı bulunmuş ve cevaplayıcıların en az bir kredi kartına ve öğrenci kredisine sahip olduğu rapor edilmiştir. TERI/IHEP'in raporları, öğrencilerin kredi kartlarını rutin kişisel harcamaları ve arada sırada ya da acil harcamalarında kullandıklarını da göstermektedir (TERI ve IHEP, 1998, s.1-29).

4. Veri Seti ve Araştırma Yöntemi

Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin kredi kartı sahipliğini belirlemede etkili olan değişkenler tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu değişkenler (sayısal olarak ulaşılabilen), sosyo-ekonomik ve demografik değişkenlerdir. Bu amaçla, öncelikle çalışmada ekonometrik analiz kısmında yer verilen değişkenler ile ilgili tanımlayıcı istatistikler sunulacak, ardından ekonometrik yöntem ve bulguların açıklanmasına geçilecektir.

4.1. Araştırmanın Amacı, Kapsamı ve Kısıtları

Araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin kredi kartı sahipliğini belirleyen faktörlerin neler olduğunu ve ayrıca bu faktörlerin kredi kartı kullanımını nasıl ve hangi yönde etkilediğini ekonometrik yöntemden belirlemektir.

Araştırmanın örnek hacmini Amasya Üniversitesi, Bitlis Eren Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi ve Karadeniz Teknik Üniversite'ne bağlı MYO'larının değişik programlarında eğitim-öğretim gören üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Bu nedenle, araştırma sonuçlarının Türkiye çapında genellenmesi gibi bir amaç söz konusu değildir.

4.2. Örnekleme Süreci

Üniversitelere bağlı MYO'ların belirlenmesinde kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Üniversite öğrencilerinin kredi kartı sahipliğini belirleyen faktörlerin neler olduğunu tespit etmeyi amaçlayan bu çalışmada 1411 üniversite öğrencisine anket uygulanmıştır. Veriler, 23 soru içeren bir anket formu ile toplanmıştır. Çalışma, şubat-Haziran 2008 dönemi arasında gerçekleştirilmiştir. Ancak, yapılan değerleme sonucunda eksik ve hatalı doldurulan anketlerin elenmesiyle analize

elverişli anket sayısı 1395 olarak saptanmıştır. İlgili analizlerin yapılmasında Ewievs-5 ve SPSS-13.0 paket programlarından yararlanılmıştır.

4.3. Veri Toplama Yöntemi

Üniversite öğrencilerinin kredi kartı sahipliğini belirleyen faktörlerin neler olduğunu tespit etmeyi amaçlayan bu çalışmada birincil elden veriler anket yöntemi ile elde edilmiştir. Anket verilerinin dışında üniversitelerin yer aldığı şehir ile öğrencilerin ailelerinin ikamet ettiği şehir arasındaki uzaklığa ilişkin ikincil verilere ise, Karayolları Genel Müdürlüğü'nün (<http://www.kgm.gov.tr/il2.asp>) internet sayfasından ulaşılmıştır.

4.4. Araştırmanın Hipotezleri

- H_1 : Cinsiyetin kredi kartı sahipliği üzerinde etkisi vardır.
- H_2 : Yaşın kredi kartı sahipliği üzerinde etkisi vardır.
- H_3 : Medeni durumun kredi kartı sahipliği üzerinde etkisi vardır.
- H_4 : Akademik not ortalamasının kredi kartı sahipliği üzerinde etkisi vardır.
- H_5 : Hane halkı sayısının kredi kartı sahipliği üzerinde etkisi vardır.
- H_6 : Okul programının kredi kartı sahipliği üzerinde etkisi vardır.
- H_7 : Sınıf düzeyinin kredi kartı sahipliği üzerinde etkisi vardır.
- H_8 : Öğrenim durumunun kredi kartı sahipliği üzerinde etkisi vardır.
- H_9 : Bursluluk durumunun kredi kartı sahipliği üzerinde etkisi vardır.
- H_{10} : Üniversitelerin yer aldığı şehir ile öğrencilerin ailelerinin ikamet ettiği şehir arasındaki uzaklığın kredi kartı sahipliği üzerinde etkisi vardır.
- H_{11} : Hane halkı gelirinin kredi kartı sahipliği üzerinde etkisi vardır.
- H_{12} : Kardeş sayısının kredi kartı sahipliği üzerinde etkisi vardır.
- H_{13} : Babanın mesleğinin kredi kartı sahipliği üzerinde etkisi vardır.
- H_{14} : Babanın eğitim durumunun kredi kartı sahipliği üzerinde etkisi vardır.
- H_{15} : Annenin mesleğinin kredi kartı sahipliği üzerinde etkisi vardır.
- H_{16} : Annenin eğitim durumunun kredi kartı sahipliği üzerinde etkisi vardır.
- H_{17} : Öğrencinin harcama tutarının kredi kartı sahipliği üzerinde etkisi vardır.
- H_{18} : Öğrencinin kaldığı yerin kredi kartı sahipliği üzerinde etkisi vardır.
- H_{19} : Özel otomobil sahipliğinin kredi kartı sahipliği üzerinde etkisi vardır.
- H_{20} : Bir işte istihdam ediliyor olmanın kredi kartı sahipliği üzerinde etkisi vardır.

4.5. Tanımlayıcı İstatistiksel Bilgiler

Üniversite öğrencilerinin kredi kartı sahipliğini belirlemede etkili olabilecek değişkenler; yaş, cinsiyet, medeni durum, hane halkının geliri, hane halkının büyüklüğü, ailenin ikamet ettiği şehrin üniversiteye olan uzaklığı (mesafe), anne ve babanın meslekleri ve öğrenim durumları, harcama tutarı, kaldığı yer, kardeş sayısı gibi demografik ve sosyo-ekonomik göstergelerdir.

Çalışmada kullanılan değişkenlerden mesafe değişkeni için, üniversitelerin yer aldığı şehir ile öğrencilerin ailelerinin ikamet ettiği şehir arasındaki uzaklıkların ortalaması alınmıştır. Mesafe değişkeninin kredi kartı sahipliği üzerinde pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip olması beklenmektedir.

Akademik not ortalaması değişkeninde, öğrenci kaçınıcı sınıfta ise o yıllara kadar olan notların ortalaması alınmıştır (4 üzerinden). Akademik not ortalamasının kredi kartı sahipliği üzerinde pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip olması beklenmektedir.

Hane halkı büyüklüğü değişkeni, öğrencinin aile içindeki birinci derece aile fertlerinin ortalama sayısını ifade etmektedir. Aile içindeki fertlerin sayısının kredi kartı sahipliği üzerinde pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip olması beklenmektedir.

Yaş değişkeninde, öğrencilerin yaşlarının ortalaması alınmıştır. Öğrencinin yaşının da kredi kartı sahipliği üzerinde pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip olması beklenmektedir.

Kardeş sayısı değişkeni, öğrencinin kendisi dışındaki kardeşlerinin ortalama sayısını ifade etmektedir. Öğrencinin kardeş sayısının kredi kartı sahipliği üzerinde negatif ve istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip olması beklenmektedir.

Araştırmada bahsedilen üniversitelere bağlı meslek yüksek okullarının çeşitli programlarından seçilen 1395 üniversite öğrencisine ait özet bilgiler Tablo 1’de sunulmaktadır.

Tablo 1. Üniversite Öğrencilerine Ait Tanımlayıcı İstatistikler

Cinsiyet	Frekans (%)	Sınıf Düzeyi	Frekans (%)
Bay	690 (49)	1.Sınıf	743 (53)
Bayan	705 (51)	2.Sınıf	645 (46)
Toplam	1395 (100)	2.Sınıf ve üstü	7 (1)
		Toplam	1395 (100)
Ortalama Hane Halkı Sayısı	5	Akademik Not Ortalaması (4 Üzerinden)	2.49
Medeni Durum	Frekans (%)	Öğrenim Durumu	Frekans (%)
Bekar	1374 (98)	I.Öğretim	947 (68)
Evli	21 (2)	II.Öğretim	448 (32)
Toplam	1395 (100)	Toplam	1395 (100)

Ortalama Uzaklık (km)	257	Ortalama Kardeş Sayısı	2
Program	Frekans (%)	Öğrenci Burs	Frekans (%)
Teknik Programlar	251 (18)	Alıyor	365 (26)
İkt.ve İda.Programlar	1144 (82)	Almıyor	1030 (74)
Toplam	1395 (100)	Toplam	1395 (100)
Hane Halkının Aylık Geliri (TL)	Frekans (%)	Öğrencinin Aylık Harcama Tutarı (TL)	Frekans (%)
0-200	55 (4)	0-200	385 (28)
201-500	237 (17)	201-300	422 (30)
501-1000	568 (41)	301-400	239 (17)
1001-2500	400 (29)	401-500	137 (10)
2501-5000	89 (6)	501-600	87 (6)
5001 ve üzeri	46 (3)	601 ve üzeri	125 (9)
Toplam	1395 (100)	Toplam	1395 (100)
Babanın Mesleği	Frekans (%)	Annenin Mesleği	Frekans (%)
Özel Sektör	235 (17)	Özel Sektör	44 (3)
Kamu Sektörü	214 (15)	Kamu Sektörü	36 (3)
Serbest Meslek	525 (38)	Serbest Meslek	43 (3)
Emekli	421 (30)	Emekli	73 (5)
Toplam	1395 (100)	Ev hanımı	1199 (86)
		Toplam	1395 (100)
Babanın Eğitim Durumu	Frekans (%)	Annenin Eğitim Durumu	Frekans (%)
İlköğretim	790 (57)	İlköğretim	1060 (76)
Lise	427 (31)	Lise	271 (19)
Yüksekokul	103 (7)	Yüksekokul	40 (3)
Lisans	75 (5)	Lisans	24 (2)
Toplam	1395 (100)	Toplam	1395 (100)
Öğrenci Bir İşte	Frekans (%)	Kaldığı Yer	Frekans (%)
Çalışıyor	83 (7)	Devlet Yurdu	247 (18)
Çalışmıyor	1302 (93)	Aile Yanı	566 (41)
Toplam	1395 (100)	Misafirhane	9 (1)
		Özel Yurt	87 (6)
		Evde Arkadaşlarla	412 (29)
		Kendi Evinde	44 (3)
		Akraba Yanında	30 (2)
		Toplam	1395 (100)
Özel Otomobil	Frekans (%)	Kredi Kartına *	Frekans (%)
Var	91 (7)	Sahip Olmayanlar	1025 (74)
Yok	1304 (93)	Sahip Olanlar	370 (26)
Toplam	1395 (100)	Toplam	1395 (100)
Yaş Ortalaması	20		

* Araştırmada kastedilen öğrencilerin sahip olduğu maaş kartı veya diğer kartları değil sadece kredi kartıdır.

Tablo 1'e göre, ankete katılan 1395 üniversite öğrencisinin %49'u bay, %51'i de bayan öğrencilerden oluşmaktadır. Yani, üniversite öğrenci sayılarının örneklem içindeki dağılımı birbirine oldukça yakındır. Bu öğrencilerin %74'ü kredi kartına sahip değil iken; geri kalan %26'sı kredi kartına sahiptir. Ankete katılan öğrencile-

rin yaş ortalaması 20, akademik not ortalamaları 2.49 ve ailelerindeki kendisi dışındaki kardeş sayısı ise ortalama 2'dir. Öğrencilerin %53'ü 1.sınıf, %46'sı 2.sınıf öğrencisidir.

Üniversite öğrencilerinin ailelerinin gelirine bakıldığında, en yüksek aylık gelirin %3 oranı ile 5001 TL ve üzerinde, en düşük hane halkı aylık gelirin %4 oranı ile 0-200 TL aralığında olduğu görülmektedir. Anketi cevaplayan öğrencilerin %41'i aile yanında, %29'u evde arkadaşlarıyla, %18'i devlet yurdunda ve %6'sı özel yurttta kalmaktadır. Ayrıca öğrencilere aylık harcama tutarları sorulmuş ve en yüksek aylık harcama tutarının %9 oranı ile 601 TL ve üzerinde, en düşük harcama tutarının ise %28 oranı ile 0-200 TL aralığında olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin babalarının meslek dağılımlarına bakıldığında %38'inin serbest meslek, %30'unun emekli olduğu görülürken; annelerin meslek dağılımlarına bakıldığında ise %86'sının ev hanımı, %5'inin emekli olduğu görülmektedir.

4.6. Ekonometrik Yöntem

Üniversite öğrencilerinin kredi kartı sahipliğini belirleyen faktörleri tespit etmek amacıyla, aşağıdaki lojistik regresyon denklemi;

$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 D_i + \beta_2 X_1 + \dots + \beta_{19} X_{18} + \beta_{20} X_{19} + \varepsilon_i$$

tahmin edilmiştir. Yukarıdaki regresyon denkleminde yer alan değişkenleri tanımlamaya geçmeden önce, söz konusu regresyon denklemini tahmin etmede hangi bağımsız değişkenlerden yararlanıldığını belirtmek gereklidir. Çünkü, yukarıdaki regresyon denkleminin bağımlı değişkeni, denklemi tahmin etmede kullanılan bağımsız değişkenlere göre farklılık göstermektedir.

Bu çalışmada, yukarıdaki regresyon denklemini tahmin etmek için, En Yüksek Olabilirlik (EYO) [Maximum Likelihood] tahmincisi altında Logit modeli kullanılmıştır. EYO tahmincisi kullanıldığı durumda, yukarıdaki regresyon denkleminin bağımlı değişkenini oluşturan Y_i , bir kukla değişkendir ve şöyle tanımlanmıştır:

$$Y_i = \begin{cases} 1, & \text{Eğer, üniversite öğrencisi kredi kartına sahip ise} \\ 0, & \text{Eğer, üniversite öğrencisi kredi kartına sahip değil ise} \end{cases}$$

Yukarıdaki regresyon denkleminde yer alan açıklayıcı değişkenlerin tanımı ise aşağıda verilmiştir:

Cinsiyet değişkeni ise, modele kukla değişken olarak ilave edilmiştir ve

$$D_i = \begin{cases} 1, & \text{Eğer, üniversite öğrencisi bayan ise} \\ 0, & \text{Eğer, üniversite öğrencisi bay ise} \end{cases} \quad \text{şeklinde oluşturulmuştur.}$$

X_1 = yaş	X_{11} = hane halkı geliri (aylık)
X_2 = medeni durum	X_{12} = babanın mesleği
X_3 = akademik not ortalaması (4 üzerinden)	X_{13} = babanın eğitim durumu
X_4 = hane halkı sayısı (1.dereceden)	X_{14} = annenin mesleği
X_5 = program	X_{15} = annenin eğitim durumu
X_6 = sınıf düzeyi (1.sınıf, 2.sınıf, 2.sınıf ve üstü)	X_{16} = öğrencinin harcama tutarı (aylık)
X_7 = öğrenim durumu (I.öğr. ve II.öğr.)	X_{17} = öğrencinin kaldığı yer
X_8 = öğrencinin burs alıp/almaması	X_{18} = özel otomobile sahip olup/olmaması
X_9 = mesafe (km)	X_{19} = bir işte çalışıp/çalışmaması
X_{10} = kardeş sayısı (kendisi dışındaki)	

Logit Modeli

Logit modelinde, üniversite öğrencilerinin kredi kartı sahipliğini gösteren ifade şudur:

$$P_i = E(Y = 1 | X_i) = \frac{1}{1 + e^{-(\beta_0 + \beta_1 D_1 + \beta_2 X_1 + \dots + \beta_{19} X_{18} + \beta_{20} X_{19})}} \quad (1)$$

Bu notasyonda, e; doğal logaritma tabanını (yaklaşık olarak 2,7182), X_i (yani, Z_i); bağımsız değişkenleri, P_i ; kredi kartına sahip olma olasılığını göstermektedir. $Y=1$; öğrencilerin kredi kartı sahibi olduğu anlamına gelmektedir.

Gösterimde kolaylık sağlamak amacıyla (1) nolu eşitlik şöyle yazılabilir:

$$P_i = \frac{1}{1 + e^{-Z_i}} \quad (2)$$

Burada, $Z_i = \beta_0 + \beta_1 D_1 + \beta_2 X_1 + \dots + \beta_{19} X_{18} + \beta_{20} X_{19}$ dir.

(2) nolu eşitlik, (birikimli) lojistik dağılım fonksiyonu olarak bilinmektedir.

Eğer, öğrencilerin kredi kartına sahip olma olasılığı P_i , (2) nolu eşitlik tarafından temsil ediliyorsa, o zaman kredi kartına sahip olmama olasılığı $(1 - P_i)$ yani,

$$1 - P_i = \frac{1}{1 + e^{Z_i}} \quad (3)$$

olur. Buradan da,

$$\frac{P_i}{1-P_i} = \frac{1+e^{Z_i}}{1+e^{-Z_i}} = e^{Z_i} \quad (4)$$

yazılabilir. Bu durumda $P_i / (1 - P_i)$, kredi kartına sahip olma olasılığının sahip olmama olasılığına olan bahis oranına ulaşılır. Bu oranın logaritması,

$$L_i = \ln\left(\frac{P_i}{1-P_i}\right) = Z_i = \beta_0 + \beta_1 D_i + \beta_2 X_1 + \dots + \beta_{19} X_{18} + \beta_{20} X_{19} \quad (5)$$

Logit modeli olarak adlandırılır (Gujarati, 2001: 554-555).

5. Araştırmanın Bulguları

Tablo 2’de Logit denkleminin değişik açıklayıcı değişkenler altında tahmin edilmesi sonucu elde edilen istatistiksel bulgular yer almaktadır.

Tablo 2. Logit Tahmin Sonuçları

<i>Değişkenler</i>	<i>Değişken Kat-sayısı</i>	<i>Standart Hata</i>	<i>Z-istatistiği</i>	<i>Anlamlılık Seviyesi</i>
Sabit	-6.773637 **	1.828193	-3.705100	0.0002
Cinsiyet	-0.426682 *	0.206157	-2.069696	0.0385
Yaş	0.236043 **	0.049635	4.755533	0.0000
Medeni Durum	-1.169831	0.874651	-1.337484	0.1811
Akademik Not Ortalaması	-0.164205	0.152911	-1.073856	0.2829
Hane Halkı Sayısı	0.076054	0.091601	0.830275	0.4064
Program	-0.217500	0.276413	-0.786864	0.4314
Sınıf Düzeyi	0.457530 *	0.191956	2.383510	0.0171
Öğrenim Durumu	0.287819	0.224706	1.280867	0.2002
Burs Alıp/Almama	-0.071254	0.234702	-0.303595	0.7614
Mesafe	0.000703 *	0.000289	2.435928	0.0149
Kardeşlerin Sayısı	-0.222713 *	0.094583	-2.354672	0.0185
Hane Halkının Aylık Geliri	0.537147 **	0.125774	4.270718	0.0000
Babanın Mesleği	0.083877	0.092677	0.905051	0.3654
Babanın Eğitim Durumu	-0.048253	0.128487	-0.375547	0.7073
Annenin Mesleği	-0.045662	0.100133	-0.456015	0.6484
Annenin Eğitim Durumu	-0.068886	0.170400	-0.404261	0.6860
Öğrencinin Aylık Harcama Tutarı	0.157580 *	0.072911	2.161250	0.0307
Öğrencinin Kaldığı Yer	0.157245 **	0.060986	2.578384	0.0099
Özel Otomobile Sahip Olup/Olmama	-0.285403	0.361913	-0.788594	0.4303
Bir işte Çalışıp/Çalışmama	-0.547009	0.371413	-1.472778	0.1408

McFadden R ² = 0.168814	Hannan-Quinn Kriteri = 1.102007
Bağımlı Değişkenin Standart Sapması = 0.449671	Akaike Bilgi Kriteri = 1.048212
Bağımlı Değişkenin Ortalaması = 0.280702	Schwarz Kriteri = 1.187228
Regresyonun Standart Hatası = 0.409399	Log Olabilirlik = -337.4884
Hata Terimleri Kareleri Toplamı = 111.1236	Ortalama Log Olabilirlik = -0.493404
Kısıtlı Log Olabilirlik = -406.0326	LR İstatistiği = 137.0883
Olasılık Düzeyi (LR İstatistiği) = 0.000000	

Not: * Katsayının %5 düzeyinde anlamlı olduğunu,

** Katsayının %1 düzeyinde anlamlı olduğunu göstermektedir.

Tablo 2'deki Logit regresyon sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin kredi kartı sahipliğinde ön plana çıkan faktörler şunlardır; öğrencinin cinsiyeti, yaşı, sınıf düzeyi, ailesinin ikamet ettiği şehrin üniversiteye olan uzaklığı, kendisi dışındaki kardeş sayısı, hane halkının aylık geliri, öğrencinin aylık harcama tutarı ve nerede kaldığıdır.

Cinsiyet değişkeninin katsayısı, negatif işaretli ve %5 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır. Erkek öğrencilerin bayan öğrencilere göre kredi kartına sahip olma olasılığı daha yüksektir. Böyle bir durumun nedeni, erkek öğrencilerin yeme-içme, giyim, hediye alma vb. masraflarının bayan öğrencilere göre daha fazla olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Yaş değişkeninin katsayısı, pozitif işaretli ve %1 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır. Diğer şartlar sabitken, öğrencilerin yaşları ilerledikçe kredi kartına sahip olma olasılığı da artmaktadır. Böyle bir durumun nedeni, öğrencilerin yaşları itibarıyla kişiliklerinin oturmaya başlamasıyla beklenti ve ihtiyaçlarının değişmesi veya içinde bulunduğu toplumda farklı bir konum elde etme isteği vb. nedenlerden kaynaklanıyor olabilir.

Sınıf düzeyi değişkeninin katsayısı, pozitif işaretli ve istatistiksel olarak %5 seviyesinde anlamlıdır. Diğer şartlar sabitken, öğrencilerin sınıf düzeyi arttıkça kredi kartına sahip olma olasılığı da artmaktadır. Böyle bir durumun nedeni, öğrenciler sınıf düzeyleri ilerledikçe birbirleriyle daha fazla samimi olması veya kredi kartı kullanımında birbirlerini etkilenmesi vb. nedenlerden kaynaklanıyor olabilir.

Mesafe değişkeninin katsayısı pozitif ve %5 seviyesinde anlamlı çıkmıştır. Diğer şartlar sabitken, öğrencilerin eğitim gördüğü şehir ile ailelerinin ikamet ettiği şehir arasındaki mesafe arttıkça kredi kartına sahip olma olasılığı da artmaktadır. Böyle bir durumun nedeni, öğrencilerin ailelerinin ikamet ettikleri şehir ile eğitim gördükleri şehrin arasındaki mesafe ne kadar uzun olursa, bu durumun ulaşım araçlarının bilet fiyatlarına yansıtacağından yani fiyatı yüksek olan bileti peşin parayla almak yerine kredi kartını kullanmayı tercih etmeleri olabilir. Bu beklenen bir durumdur.

Öğrencinin kendisi dışındaki kardeş sayısı değişkeninin katsayısı, negatif ve istatistiksel olarak %5 seviyesinde anlamlı çıkmıştır. Diğer şartlar sabitken, öğrencilerin sahip olduğu kardeş sayısı arttıkça kredi kartına sahip olma olasılığı da azalmaktadır. Böyle bir durumun nedeni, ailede okuyan başka kardeşlerin var olmasından veya onların eğitim ya da diğer masraflarından kaynaklanıyor olabilir. Bu beklenen bir durumdur.

Hane halkı aylık geliri X değişkeninin katsayısı ise, pozitif işaretli ve %1 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır. Diğer şartlar sabitken, hane halkının aylık geliri arttıkça kredi kartına sahip olma olasılığı da artmaktadır. Böyle bir durumun nedeni ise, ailenin gelir düzeyi ne kadar yüksek olursa öğrencilerin ihtiyaçlarındaki çeşitliliğin artması, daha fazla tüketime yönelmeleriyle birden fazla kredi kartına sahip olmak ya da limiti daha yüksek olan kredi kartını kullanmak istemelerinden kaynaklanabilir. Bu da beklenen bir durumdur.

Üniversite öğrencilerinin aylık harcama tutarı değişkeninin katsayısı, pozitif işaretli ve istatistiksel olarak %5 düzeyinde anlamlı çıkmıştır. Öğrencilerin aylık harcama tutarları arttıkça kredi kartına sahip olma olasılığı da artmaktadır. Böyle bir durumun nedeni ise, öğrencilerin gerek okul gerekse bireysel ihtiyaçları ile ilgili masraflarının fazla olduğu durumlarda peşin para yerine kredi kartını kullanmak istemeleri olabilir.

Öğrencilerin kaldığı yer değişkeninin katsayısı ise, pozitif işaretli ve istatistiksel olarak %1 düzeyinde anlamlı çıkmıştır. Diğer şartlar sabitken, öğrencilerin kaldıkları yere göre kredi kartına sahip olma olasılığı artmaktadır. Böyle bir durumun nedeni, öğrencilerin aile yanında, evde arkadaşlarıyla ya da akraba yanında kalıyor olmaları aileleriyle birlikte kalmalarına nazaran daha fazla harcama yapmaları ve böylece kredi kartı kullanmaları olabilir.

Denklemin Olasılık Oranı (LR) test istatistiğine göre, tahmin edilen yukarıdaki regresyon denklemi bir bütün olarak %1 seviyesinde anlamlı çıkmıştır. Çünkü, hesaplanan istatistik tablo kritik değerinden büyük çıkmıştır. Sonuçta bu denklem istatistiksel anlamda güvenilir ve yorumlanabilir bir konumdadır.

6. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada amaç, üniversite öğrencilerinin kredi kartı sahipliğini belirleyen faktörlerin neler olduğunu ve ayrıca bu faktörlerin kredi kartı kullanımını nasıl ve hangi yönde etkilediğini ekonometrik yonden belirlemektir.

Çalışmanın amacına yönelik olarak Amasya Üniversitesi, Bitlis Eren Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi ve Karadeniz Teknik Üniversite'ne bağlı Meslek Yüksek Okulları'nın değişik programlarında eğitim ve öğretim gören 1395 öğrenciye anket yapılmış ve elde edilen

veriler Logit modeli kapsamında değerlendirilmiştir. Çalışmanın ekonometrik analizinde öğrencinin yaşı, cinsiyeti, medeni durumu, birincil derecedeki aile fert sayısı, gelir düzeyi, ailesinin ikamet ettiği şehrin üniversiteye olan uzaklığı, yurttaki kalıp kalmadığı gibi birçok nitel ve nicel değişken kullanılmıştır.

Çalışmada, öğrencinin cinsiyeti, yaşı, sınıf düzeyi, ailesinin ikamet ettiği şehir ile üniversitenin bulunduğu şehir arasındaki uzaklık, kendisi dışındaki kardeş sayısı, hane halkının aylık geliri, öğrencinin aylık harcama tutarı ve kaldığı yer üniversite öğrencilerinin kredi kartı sahipliğinde ön plana çıkan faktörlerdir. Bu değişkenlerin işaretleri dikkate alındığında değişkenleri şu şekilde yorumlayabiliriz: Öğrencilerin eğitim gördüğü şehir ile ailelerinin ikamet ettiği şehir arasındaki uzaklık arttıkça öğrencilerin kredi kartına sahip olma olasılığının da arttığı görülmektedir. Diğer yandan, öğrencilerin yaşları ilerledikçe, sınıf düzeyleri arttıkça, aylık harcama tutarları arttıkça ve ailelerinin aylık gelirleri yükseldikçe kredi kartına sahip olma olasılığı artmakta iken; öğrencilerin kardeşlerinin sayısı arttıkça kredi kartına sahip olma olasılığı azalmaktadır. Ayrıca, erkek öğrencilerin bayan öğrencilere göre kredi kartına sahip olma olasılığı daha yüksek çıkmıştır. Son olarak, öğrencilerin kaldıkları yere göre kredi kartına sahip olma olasılığı artmaktadır. Elde edilen bulgulardan, üniversite öğrencilerinin kredi kartı sahipliğinde sosyo-ekonomik ve demografik faktörlerin göz ardı edilmeyecek kadar önemli oldukları sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlar, aynı zamanda çalışmanın literatür kısmında belirtilen çalışmaların sonuçlarıyla da benzerlikler göstermektedir.

Bu çalışmadan kârlarını artırmak, müşteri profillerini ortaya koymak ve ileride gerçekleştirmeyi düşündükleri kredi kartı pazarlamasıyla ilgili planlarını başarıyla uygulamak isteyen kredi kartı çıkaran, çıkarmayı düşünen veya işleten kuruluşlar faydalanabileceklerdir.

Üniversite öğrencilerinin kredi kartı sahipliğini belirleyen faktörlerin tespit edilmeye çalışıldığı bu araştırmanın en önemli kısıtını zaman ve örnekleme ulaşımın zorluğundan dolayı sadece bazı üniversitelerin MYO'larının dahil edilmiş olması oluşturmaktadır.

Gelecekteki çalışmalarda,

- diğer üniversitelere bağlı MYO'ları da katılarak benzer bir çalışma yapılabilir.
- MYO'ların yanı sıra üniversitelere bağlı çeşitli fakülteler de ele alınarak seçilen örneklem hacmi daha geniş tutulabilir.

Ayrıca çalışmanın, ileride bu konuya benzer çalışma yapacak araştırmacılara da katkı sağlayacağı muhakkaktır.

Kaynakça

- Aşan, Z. (2007), "Kredi Kartı Kullanan Müşterilerin Sosyo-Ekonomik Özelliklerinin Kümeleme Analiziyle İncelenmesi", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17, 256-267.
- Chien, Y. ve S. A. Devaney (2001), "The Effects of Credit Attitude and Socioeconomic Factors on Credit Card and Installment Debt", *The Journal of Consumer Affairs*, 35(1), 162-179.
- Çavuş, M. F. (2006), "Bireysel Finansman Temininde Kredi Kartları: Türkiye’de Kredi Kartı Kullanımı Üzerine Bir Araştırma", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 173-187.
- Durukan, T., H. Elibol ve M. Özhavzalı (2005), "Kredi Kartlarındaki Taksit Uygulamasının Tüketicinin Harcama Alışkanlıkları Üzerindeki Etkisini Ölçmeye Yönelik Bir Araştırma (Kırıkkale İli Örneği)", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13, 143-153.
- Evans, D. S. (2004), "The Growth and Diffusion of Credits Card in Society", *Payment Card Economics Review*, 2, 59-76.
- Girginer, N., A. E. Çelik ve N. Uçkun (2008), "Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencilerinin Kredi Kartı Kullanımlarına Yönelik Bir Araştırma", *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 193-208.
- Gujarati, D. N. (1999), *Temel Ekonometri, Çeviren: Ümit Şenesen ve Gülay G. Şenesen, Birinci Basım, İstanbul: Literatür Yayıncılık.*
- Hayhoe, C. R. (2002), "Comparison of Affective Credit Attitude Scores and Credit Use of College Students at Two Points in Time", *Journal of Family and Consumer Sciences: From Research to Practice*, 94 (1), 71-77.
- Joo, S., J. E. Grable ve D. C. Bagwell (2003), "Credit Card Attitudes and Behaviors of College Students", *College Student Journal*, 37(3), 8-15.
- Karamustafa, K. ve D. M. Biçkes (2003), "Kredi Kartı Sahip ve Kullanıcılarının Kredi Kartı Kullanımlarını Değerlendirmeye Yönelik Bir Araştırma: Nevşehir Örneği", *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 91-113.
- Mae, N. (2002), "Credit Card Usage Continues Among College Students", Retrieved April 16, http://www.nelliemae.com/library/cc_use.html, (Erişim: 16.12.2008).
- Norvilitis, J. M., M. M. Mervin, T. M. Osberg, P. V. Roehling, P. Young ve M. M. Kamas (2006), "Personality Factors, Money Attitudes, Financial Knowledge and

Credit-Card Debt in College Students”, *Journal of Applied Social Psychology*, 36 (6), 1395-1413.

Örücü, E. (2003), “Kredi Kartı Kullanımının Tüketici Davranışları Üzerine Olan Etkisinin Kamu Çalışanları Açısından İncelenmesi: Manisa Orman İşletmesi Çalışanları Örneği”, *Mevzuat Dergisi*, 6(68), <http://www.mevzuatdergisi.com/2003/08a/01.htm>, (Erişim: 03.09.2009).

Pinto, M. B., D. H. Parente, ve P. M. Mansfield (2005), “Information Learned from Socialization Agents: Its Relationship to Credit Card Use”, *Family and Consumer Sciences Research Journal*, 33, 357-367.

Stanford, W. E. (1999), “Dealing with Student Credit Card Debt, About Campus”, 4 (1), 12-17.

The Education Resources Institute (TERI) and The Institute For Higher Education Policiy (IHEP) (1998), “Credit Risk or Credit Worthy? College Students and Credit Cards, A National Survey”, 1-29, <http://174.133.199.34/PDF/researchstudies//CreditRiskWorthy.pdf>, (Erişim: 22.12.2008).

Torlak, Ö. (2002), “Kredi Kartı Kullanımının Satın Alma Alışkanlıklarına Etkileri Üzerine Eskişehir’de Bir Araştırma”, *Yönetim*, 13 (41), 67-78.

Tuğay, O. ve N. Başgül, (2007), “Önemli Bir Finansman Kaynağı Olarak Kredi Kartları: Kredi Kartlarının Kart Sahiplerinin Harcamaları Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Burdur İlinde Bir Araştırma”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(3), 215-226.

United States General Accounting Office (GAO) (2001), “Consumer Finance: College Students and Credit Cards”, <http://www.gao.gov/new.items/d01773.pdf>, (Erişim: 22.12.2008).

Uzgören, N., G. Ceylan ve E. Uzgören (2007), “Türkiye’de Kredi Kartı Kullanımını Etkileyen Faktörleri Belirlemeye Yönelik Bir Model Çalışması”, *Yönetim ve Ekonomi, Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 14 (2), 247-256.

Yılmaz, E. (2000), *Türkiye’de Kredi Kartı Uygulaması ve Ekonomik Etkileri*, İstanbul: Türkmen Kitapevi.

<http://www.akbank.com/124.aspx>, (Erişim: 04.01.2008).

<http://www.cardfinans.com.tr/university.jsp>, (Erişim: 04.01.2008).

http://www.garanti.com.tr/bankacilik/bireysel/yasam_evreleri/unibank/index.html, (Erişim: 04.01.2008).

http://www.hsbc.com.tr/tr/bireysel/hsbc_advantage/campus.asp, (Erişim: 04.01.2008).

<http://www.istegenc.com.tr/isteuniversiteli/article.asp?lngArticleID=2683>, (Erişim: 04.01.2008).

<http://www.kgm.gov.tr/il2.asp>, (Erişim: 07.07.2008).

<http://www.megabul.com/showthread.php?p=32754>, (Erişim: 02.01.2009).

http://www.yapikredi.com.tr/tr-TR/kredi_kartlari/kredi_kartlari.aspx?q=2, (Erişim: 04.01.2008).